

DE VERENIGING VOOR GROT- EN KARSTONDERZOEK „SPELEO NEDERLAND”

HERMAN W. DE SWART

De Nederlandse speleologie begint in 1682, als in Amsterdam wordt uitgegeven het boek van Kircher: "d' Onderaardse Weereld", waarin o.a. "de hōlen, spleten of gaten der aarde" en "vloed en ebbe sommiger fonteinen" worden behandeld. De eerste Nederlandse inleiding tot de wetenschappelijke speleologie.

Junghuhn (1809-1864) en Dubois (1858-1940) deden onderzoek in grotten in voormalig Nederlands Indië.

Hol (1886-1964) schreef een academisch proefschrift over hydrologie en karst van de Belgische Ardennen en besteedde ook later nog, o.a. als hoogleraar in Utrecht, veel aandacht aan grotten en karst.

Escher (1885-1967), o.a. hoogleraar in Leiden, publiceerde veel over grotten en karst. Hij nam deel aan het eerste internationale congres voor speleologie in 1953 in Parijs, en gaf - en dat was en is uniek in Nederland - colleges speciaal over speleologie!

Ook verscheidene biologen zijn internationaal bekende specialisten op het gebied van grottenfauna's; van over de hele wereld worden met name crustaceën en spinnen uit grotten in Nederland onderzocht en beschreven.

Nederlandse paleontologen houden zich eveneens bezig met grotten; zo is bijvoorbeeld 'de groep Sondaar' al jaren bezig met de fossielen die gevonden worden in grotten op de eilanden in de Middellandse Zee en geldt het werk van Bosscha Erdbrink over (grotten-) beeren nog steeds als een belangrijke basisstudie.

Sinds 1965 is er in Nederland sprake van georganiseerde speleologie, aanvankelijk in de vorm van een afdeling van een Belgische club, later als zelfstandige vereniging. En zoals dat hoort in Nederland: Wegens interne problemen splitste die zich in tweeën. Het bleek echter al snel dat nu nogal wat werk dubbel gedaan moest worden, zodat in 1975 tot samenwerking werd besloten. In 1976 gingen de beide verenigingen na een fusie verder als "Nederlandse Vereniging voor

Grot- en Karstonderzoek 'Speleo Nederland'". Deze vereniging telt thans ongeveer 200 leden.

Zij heeft een viertal regionale afdelingen, elk met een eigen materiaaldepot. Wat de activiteiten betreft zijn ze min of meer zelfstandig.

De vereniging bezit een uitgebreide bibliotheek, met veel gidsen, kaarten en tijdschriften (uiteraard voornamelijk buitenlandse) op het gebied van grotonderzoek. Er zijn heel goede contacten met buitenlandse zusterverenigingen, wetenschappelijke instellingen en verenigingen op het gebied van b.v. natuurstudie, berg- en onderwatersport.

De vereniging houdt zich bezig met de sportieve speleologie, die te vergelijken is met alpinisme onder de grond. Zij verzorgt daartoe een aantal verschillende opleidingen met grotduiken (het exploreren van onder water staande grotgedeelten, in samenwerking met de wetenschappelijke commissie van de Nederlandse Onderwatersport Bond), met documentatie (het fotograferen en op kaart zetten van grotten) en met historisch onderzoek. Speleo Nederland kent ook een aantal min of meer wetenschappelijke werkgroepen: Biologie, fysische speleologie (geologie, hydrologie en klimatologie van grotten) en prehistorie. Deze laatste werkgroep houdt zich bezig met archeologie en paleontologie van grotten (Een uitgebreid overzichtsartikel over het belang van grotten voor archeologie en paleontologie is in voorbereiding). Viermaal per jaar verschijnt het tijdschrift "Speleo Nederland".

Speleo Nederland is - door het ontbreken van grotten in eigen land - noodgedwongen erg internationaal georiënteerd. De weekends worden veelal in de Ardennen doorgebracht. Tijdens zomervakanties en in de weken rond Pasen, Pinksteren, e.d. staan gebieden als Franse Jura, Vercors en Sauerland op het programma, of verder gelegen streken als Spanje, Zuid-Frankrijk of Oostenrijk. Ieder jaar een week in de grootste grot van Europa, het Hölloch in Zwitserland (ruim 150 km gangen!), is een vast evenement op het programma.

Er zijn expedities geweest (wetenschappelijk of uitsluitend exploratief) naar o.a. IJsland, Canada, Noord-Afrika en Mexico. Enkele leden van de vereniging zijn al gepromoveerd op een speleologisch onderwerp, en een aantal proefschriften is in voorbereiding.

Speleo Nederland vertegenwoordigt Nederland

in de "Union Internationale de Spéleologie", waarin ruim 40 landen zijn verenigd, en is o.a. actief in de commissies voor opleidingen, grotduiken, bibliografie en biologie van de Union.

Het is onverantwoord speleologie individueel te bedrijven. De risico's van een verblijf in een grot zijn van dien aard, dat naast een kennis van milieu, technieken en materialen vereist is dat in teamverband wordt gewerkt. Dit is dan ook het bestaansrecht van Speleo Nederland. Hierin zijn gelijkgestemde geesten gegroepeerd en wordt informatie beschikbaar gesteld door cursussen, zowel op het gebied van technieken en materialen als op wetenschappelijk terrein, voordrachten, het tijdschrift en de bibliotheek. Op die manier wordt het beoefenen van speleologie zinvoller, veiliger en aangenamer.

Nederland zelf heeft geen grotten, maar wel een speleologische vereniging die bruist van aktiviteit!

Tot slot nog enkele, misschien nuttige, adressen:

Algemeen secretariaat: Bart Mallee,
Binnensingel 4, 3134 NE Vlaardingen,
tel.: 010 - 356900

Werkgroep prehistorie: Dick de Swart,
Jan Lutmastraat 19c, 2871 WL Schoonhoven,
tel.: 01823 - 3202

Ook de schrijver van dit artikeltje is graag bereid alle gewenste informatie te verstrekken:

Herman W. de Swart, Koolstraat 56, 2312
PT Leiden, tel.: 071 - 210152.

